

Resclosa i canal Guixaró

Casserres

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Colònia Guixaró
Alçada: 417

Coordenades:

Latitud: 41.999
Longitud: 1.88693
UTM Est (X): 407816
UTM Nord (Y): 4650264

Classificació

Número de fitxa: 08049 - 37
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle: XX
Any: 1942
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Número inventari: Si, IPIC 14-22
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: 08048A00709012

Fitxes associades:

[Colònia Guixaró - Viladomiu, .S.A.](#)

Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dt., 03/04/2012 - 02:00

Descripció

La resclosa actual es construeix l'any 1942 amb un canal de 498 metres de llargada i 2 metres de profunditat. Té uns 65 metres de longitud i l'obra és de formigó amb diverses comportes independents d'acer.

Es continua utilitzant per produir energia elèctrica.

Història

El nom del Guixaró està associat a la masia coneguda com a Casa Gran del Guixaró. El topònim es coneix per un document del segle XVII. La pubilla d'aquesta casa es va casar amb Francesc Guixaró i des de l'any 1627, la casa de pagès es va conèixer amb el nom de Casamitjana i Guixaró. En el segle XIX per disputes familiars i problemes d'herències, els Guixaró van vendre la casa i les terres a Miquel Vilanova i Marsinyach, que era l'hereu de la masia de la Serra de Cap de Costa de Puig-reig. Aquest, l'any 1877, va encarregar a un enginyer un estudi tècnic per construir una resclosa i un canal.

L'any 1879, Esteve Comelles i Cluet, de Berga, comprà una part de les terres del mas per tal de construir-hi una fàbrica de filats i teixits de cotó. La fàbrica es construï entre els anys 1888 i 1889 i la vella resclosa, de fusta i amb un canal de derivació molt petit, es construï l'any 1895. Ja de bon principi, la fàbrica disposà de turbina per tal de transformar la força de l'aigua en energia mecànica que donés impuls al sistema dels embarrats i, també, de màquina de vapor, que s'utilitzava com a font d'energia complementària per a contrarestar les èpoques de sequera i la irregularitat del cabal del riu Llobregat.

El Sr. Comelles no es limità a construir una fàbrica. Eren temps de colònies industrials i al costat de la fàbrica del Guixaró també s'hi construïren pisos per als treballadors i un conjunt de serveis i equipaments per tal que els obrers tinguessin a la colònia tot allò indispensable per a viure.

Un altre edifici que féu construir, i que s'entenia com un "servei" per als treballadors, fou l'església.

Antigament, l'església del Guixaró estava situada al costat de la fàbrica (la casa del director també).

Actualment hi ha una petita capella a l'edifici de les antigues escoles. Fins fa uns trenta anys, i des de l'origen de les colònies, la religió i el capellà tenien un paper cabdal en l'orde social i la vida quotidiana de la colònia. El capellà era qui coordinava el conjunt de les activitats socials i festives; era l'ull vigilant de l'amo a la colònia i era qui difonia, entre els treballadors, el missatge que l'amo era com un pare per als treballadors, una figura protectora que els proporcionava feina, menjar, pis i tota mena de serveis.

L'any 1902 Esteve Comelles, el fundador de la colònia, morí i la colònia quedà en mans dels seus fills.

L'any 1917 els Comelles la van vendre a Joan Prat Sellés, de Manresa, i aquest, i altres socis seus, se la van vendre, el 1929, a Marc Viladomiu i Santmartí, l'amo de Viladomiu Nou. A partir d'aquest moment, la colònia prengué un nou impuls: es construï la carretera que connecta el Guixaró amb Viladomiu Nou; s'ampliaren els pisos dels treballadors amb la construcció de les galeries (on s'instal·laren els lavabos i els safareigs); s'inaugurà la nova escola (1932) i el camp de futbol i, finalment, l'any 1935 arribà l'electricitat i l'aigua potable.

Després de la Guerra Civil seguïren apareixent nous serveis i equipaments: nova resclosa i canal (1942), la guarderia (1946), la biblioteca (1948), el teatre (1949) i els pisos nous (1953); s'anà consolidant l'electrificació del sistema productiu de la fàbrica i s'amplià l'espai industrial (1948-1950). Aquestes novetats van permetre superar, de mica en mica, la misèria i les dificultats dels anys més durs de postguerra. A partir dels anys 70 del segle passat, els indicis de crisi i esgotament del sector tèxtil i del model de les colònies industrials es feren més palpables. La colònia anà perdent població i s'anaren clausurant serveis tradicionals de la colònia com l'escola o la botiga. Finalment, la fàbrica tancà portes a finals dels anys vuitanta. Després del tancament de la fàbrica, als treballadors residents a la colònia se'ls va oferir la possibilitat d'adquirir els seus habitatges en règim de propietat. Actualment, al Guixaró hi viuen, de forma

estable, una quarantena de persones i la fàbrica torna a encabir una activitat industrial.

Bibliografia

- BUSQUETS i RAVENTÓS, Jaume (2010). Dictamen sobre el nivell de conservació dels valors patrimonials i paisatgístics en la modificació puntual de les NNSS de Casserres a la colònia Guixaró. Inèdit.
- CABANA, Francesc (1994). Fàbriques i empresaris, vol. 2. Barcelona.
- SERRA, R. i SEL·LÉS, C. (1996). El Berguedà. Inventari del Patrimoni Industrial de Catalunya. Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica. Terrassa.
- SOLER i RIBA, Ramon (1993) El Guixaró 1890-1989. La Pobla de Lillet.

